

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Natales Sanctorvm Belgii, & eorundem Chronica Recapitulatio

Molanus, Johannes

Dvaci, 1616

Die decima septima Martij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9477

runque quarta proxima festo diui Gregorij: rarissime enim transfertur. Et omnis clerus dictæ urbis habet ex indulto Ultraiectensium episcoporum proprium per totam octauam officium, excusum Amstelredami, vnde superiora carptim annotauimus.

Die decima septima Martij.

De sancta Gertrude, filia Pipini, fundatrice Niuellensis Ecclesiæ.

Ex historia Niuellensis ecclesiæ, Colonia impressa, anno 1513. Cui diuersas subieci obseruationes.

Niuellæ, transitus sanctæ G E R T R U D I S virginis, filiæ Pipini Ducis, cuius præclara gesta habentur. Hæc virgo clarissimis, & per totam Europam pervulgatis, orta natalibus, ab ipsis pueritiæ annis viam mandatorum Dei ingressa, omnem lubricæ ætatis leuitatem fugiebat, & assiduè matri Ittæ adhærens, ab ore eius trahebat verba vitæ & disciplinæ. Ancillis suis se ancillam præstabat, nec vsquam natalium suorum sublimitatem attendebat. Dum autem altiori proposito virginæ pudicitie sigillum consecrare vult auctori castitatis, Domino Iesu, superuenit ad ædes paternas rex Dagobertus, in cuius comitatu erat Ducis cuiusdam Austrasiorum filius, qui eam in matrimonium postulauit. Sed virgo Regi, parentibus & reliquis principibus, respondit: *Ego mihi sponsum delegi, cuius æterna pulchritudine omnis creaturarum pulchritudo resplendet: in cuius diuinitis calum & terra, & omnis ornatus numeratur:*

Martij 17.

NATALES

cuius nobilitatem Angelica sublimitas cum eximio ve-
neratur. Confusus procius destitit, qui tamen postea
contra eam bellū resumpsit, apud Pipinū eam de
puerili proposito arguens. Quare, piæ matris au-
xilium, in Orientalem Franciam fugit, ad locum
qui de nomine Karoli, *Karle-burg* nuncupatur.
Vbi ob votum tutandæ castitatis insignem basili-
cam ædificauit: atque fugæ eius comites Atalon-
gus presbyter, cui postea sancti Kiliani & socio-
rum corpora sunt reuelata, & Bernardus diaco-
conus diuina mysteria celebrarunt. Remeauit au-
tem ad propria, postquam indignus ille petitor
thalami, iudicio Dei percussus, interijt; nec mul-
to post obiit pater, foris reuerenda canicie candi-
dus, intus bonorum operum splendore perorna-
tus. Tum verò matri sedula & officiosa adhære-
bat, cum eâ terebat limina ecclesiæ: vacabat ieiun-
ijs, orationibus, sanctorumque necessitatibus.
Iis diebus superuēnit Amandus episcopus, à quo
matrona castæ professionis velamen accepit, &
domum in sanctimonialium monasterium, eius-
dem antistitis consecratione, commutauit. Ob
quod factum, multas calumnias & iniurias cum
dilecta filia sustinuit. Mater autem, his non mo-
ta, etiam filiæ, nondum consecratæ, arrepta for-
fice, capillos abscidit. Quæ aliquanto post, inter
virgines suscepto velamine consecrata, vnanimi
consensu cœnobij ad regimen est expetita. Iu-
uencula quidem, sed in doctrina discreta; in pa-
tientia longanimis; in abstinentia foris; mun-
dissima, charitate: mansuetissima, pietate: infir-
mitati proxima, per compassionem: virtutibus
congaudens, per charitatem. In eleëmofynis &
hospitalitate maternæ traditioni fuit coopera-
trix,

De Karle-
burg latt-
bulos. Ger-
trudis plu-
ra habet E-
gilwardus,
vita Bur-
chardi libro
2. c. 3. & 4.
ad diem 4.
Octobris.

erix, omnia prædia amplissimi patrimonij eccle-
 siæ conferens, in vsum sanctimonialium, pau-
 perum, ac peregrinorum Foillanum, Vltanum,
 aliosque transmarinos viros, lucra animarum
 quærentes, lætissimè suscepit: quosdam apud se
 retinuit. Sed & preciosos codices, & de vrbe
 Roma pignora sanctorum acquisiuit. Inter hæc
 Dominicæ seruitutis augmenta beata Itta ad Do-
 minum migravit. Porro sancta Gertrudis onus,
 quod ei iam soli incumberebat, in plures diuisit,
 exemplo Moyse, qui Decanos & Centuriones as- *Exodi 18.*
 sumpsit: foris enim agenda fratribus in timore
 Dei perfectis commisit, intus matres sibi ad-
 iunxit spirituales. Cùm autem in meditatione
 Scripturarum, & ascensu virtutum proficeret,
 diuina pietas ancillam suam iucundæ lucis vi-
 sione est consolata. Eodem etiam tempore lega-
 ros suos in mari periclitantes, licet absens cor-
 pore, præsentissima ereptione liberauit. Nec
 multo post beati Foillani martyris corpus, indi-
 cio supernæ reuelationis, inuenit. Cæterum ex-
 tenuata abstinentia, vigilijs, alijsque cælestibus
 disciplinis, omne onus suum cognatæ Wolfetru-
 di, etsi nolenti, imposuit: & ipsa reliquum trium
 mensium tempus in omni sanctitatis augmento
 expendit, tanto instantius, quanto se breuius hic
 futuram ex diuina reuelatione didicerat. Post
 obitum pompam sibi adhiberi noluit, sed corpus
 tegi cilicio, quo vti consueuerat, & caput velo
 penè nullius pretij, quod peregrina sanctimo-
 nialis illi pro benedictione miserat. His ordina-
 tis, vt certum diem suæ vocationis agnosceret,
 misit ad beatum Vltanum, quem cælestis con-
 uersatio iamdudum angelicis alloquijs dignum
 fecerat.

fecerat. Qui respondit: Crastino die intra Missarum solennia corpore abscedet: sed non trepidet, in exitu suo Patricium cum sanctis Angelis obuium habebit. Illo itaque die, anno ætatis trigesimo tertio, sumto sacratissimo Corporis & Sanguinis Christi viatico, animam suam creatori reddidit, & mox suauissimus odor repleuit totam cellulam, vbi sacrum corpus iacebat. Cuius testes sunt Richinus & confrater eius, qui primus, suppresso nomine, vitam virginis, quam oculis suis viderat, simplici & rustico stylo sed veraci sermone conscripsit. Sepulta est autem in basilica principis Apostolorum, & post mortem apparuit Modesta, Treuirensis monasterij abbatissæ. Multa etiam miracula ad reliquias eius, & ad lectulum contigerunt. Quibus commota, germana soror Begga, post obitum viri sui, simile monasterium Andenæ construxit, ad quod ex Niulla sorores euocauit. Inde etiam inter reliquias partem lecti accepit, ad quam multa miseris beneficia obtigerunt. Hactenus ex historia qua Niuellensis ecclesia ytitur, quæ etiam ferè omnia habet Surius, ad diem decimum septimum Martij. Nomen autem huius virginis non inter Brabantos tantum, sed etiam apud exteros est celebre. Nata est Landæ, vbi celebre quondam erat Pipini, primi Ducis Brabantia, palatium, sed nunc exiguum est oppidulum, nullam habens intra muros ecclesiam parochialem. Domina fuisse asseritur Bergis ad Zomam, Bergis sanctæ Gertrudis, Niuellæ, & Vorsti, siue Foresti, in Kempinia. Obijt anno sexcentesimo sexagesimo quarto, in die beati Patricij, Hybernorum Apostoli, qui, vt dictum est, in morte ei obuiam venit. Quo declarauit quantum

*Berga hic
latine est
portus, non
mons à
Teutonico
verbo Be-
ghen.*

sibi

sibi placuerit, quod Foillianum, Vltanum, alios-
 que Apostolicos ex Hybernia prædicatores rece-
 perit, & fouerit. Multas passim habet ecclesias in
 sui honorem consecratas. Louanium, prima Du-
 catu Brabantia, & totius Belgij ciuitas, eam vt
 primam Brabantia plantam festo die honorat, ex
 constitutione Honorij tertij. Ipsam etiam Vsuar-
 dus Martyrologio inseruit, ætate Caroli magni.

quod est ab-
 /condere, eo
 quod in
 portu naues
 quasi ab-
 /conduntur.
 Nullus e-
 nim ibi
 mons corn-
 parat.

Setibit enim die decimo septimo Martij; *Monaste-
 rio Niuigella, sanctæ Gertrudis virginis.* Est autem Ni-
 uigella antiquioribus dicta, hodie Niuella, Galli-
 canum oppidum Brabantia. diocesis Namurcen-
 sis, sub dominio abbatissæ Niuellensis; vbit beata
 Gertrudis regularibus præfuit virginibus. Sed
 modò est Capitulum vtriusque sexus, in quo Ca-
 nonicæ, eaque nobiles, & seculares, digniorem
 obtinent locum. Quæ etiam patronæ suæ memo-
 riam annuè aliquoties repetunt. Secunda enim
 die Decembris recolitur consecratio sanctæ Ger-
 trudis virginis. Quarto Idus Februarij, eleuatio
 corporis. Tertio Calendas Iunij notatur Transla-
 tio in nouum feretrum, anno millesimo, ducen-
 tesimo nonagesimo octauo.

Quod si quæras quo loco habendæ sint Canonicæ,
 quas Teutonia frequentes habet, & vulgati voce Ca-
 nonissas nominat, tractat eâ de re Claudius Espencæus
 libro secundo de continentia, cap. 12. Quò etiam perti-
 nent quæ à me notata sunt in lib. primo de Canonicis,
 cap. 15.

An. 1046.

Cæterum Sigebertus Gemblacensis, testatur suo tem-
 pore conflagrasse ecclesiam sanctæ Gertrudis Niuellensem,
 post negligentiam & incuriam effusi sanguinis, quæ re-
 edificata, benedicta est à Vuazone præsentè Henrico im-
 peratore.

An. 1046.

G 5

Decima